Literatura catalana

Montserrat Roig i narrativa actual (lectures anteriors)

Solucions · 10 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2011 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1) Expliqueu com estructura Montserrat Roig les històries que narra a la seva novel·la *Ramona, adéu* i quins mecanismes fa servir per donar unitat i cohesió al relat
[3 punts].

L'alumne/a ha d'explicar, en primer lloc, la macroestructura de l'obra (1,5 punts), és a dir: a) el fragment inicial, que focalitza simbòlicament l'acció en la República i la guerra civil; b) la juxtaposició dels fragments de les històries de cadascuna de les tres protagonistes, i c) el fragment final, que, enllaçant amb l'inicial, tanca la novel·la. En segon lloc, ha d'esmentar i comentar tres dels elements que serveixen per donar unitat a aquesta estructura fragmentària (3 x 0,5 = 1,5 punts), com ara: el nom de les tres protagonistes, la reaparició de personatges en cadascuna de les tres històries, el recurs a la citació de fragments de poemes, la barreja d'estil directe i indirecte, el paral·lelisme de la relació entre les protagonistes i els fets històrics que els toca viure, etc.

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb referències a alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2. PAU 2011 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3) Comenteu el text següent, que forma part del primer fragment que explica la història de la Mundeta Claret —la néta— a la novel·la *Ramona, adéu*, de Montserrat Roig, tenint presents, especialment, els següents aspectes (no cal tractar-los per separat ni en el mateix l'ordre):

a) expliqueu la relació del personatge del text amb el fet històric que s'hi esmenta i el que representa, segons la narradora, per a la col·lectivitat;

b) relacioneu el tema del fragment amb la vivència de l'amor i del sexe que té la Mundeta Claret i contextualitzeu-lo en el marc de la seva història;

c) compareu les principals característiques del punt de vista d'aquest fragment amb el que fa servir la narradora per explicar la història de la Mundeta Jover —l'àvia.
[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Els tres punts corresponents al contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun d'ells), és a dir, si:

a) explica el que representa el fet històric de la Caputxinada per a la protagonista del text respecte de la seva relació amb l'amor i el que representa per a la col·lectivitat respecte de la voluntat d'autoafirmació;

b) relaciona el tema del sexe amb la vivència de l'amor que té la Mundeta Claret en la novel·la;

c) és capaç d'explicar les diferències entre el punt de vista del narrador omniscient i el del dietari.

Si l'alumne/a desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en els enunciats, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que aquest es comptarà dins els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

Havia començat a sentir l'impuls roent i irreconciliable del sexe als Caputxins, tres anys abans, quan imaginà parelles que s'arreplegaven dins l'escenari o que s'arraulien damunt plecs de periòdic, als racons més foscos i freds dels passadissos monacals, i feien l'amor. La febre dels seus disset anys, una febre ignorant i covarda, l'aturava a reflexionar sobre l'autenticitat dels seus pensaments. Qualsevol ombra sospitosa li semblava dos cossos que s'abraçaven, qualsevol soroll era el panteix de la vitalitat afortunada. La nit del nou de març de 1966 representà, per a aquells qui la saberen viure, amb lucidesa, l'instant no recuperable, suprem, en què s'ajunten els anhels més primaris i obscurs amb la voluntat de reafirmar-se col·lectivament.
[3 punts]

3. PAU 2011 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

2) Els tres personatges femenins anomenats Mundeta, a *Ramona, adéu*, de Montserrat Roig, es caracteritzen per una insatisfacció profundament viscuda. Com busca superar-la Mundeta Claret? En què es diferencia la seva actitud de les de la mare i l'àvia?
[2 punts].

L'alumne/a ha contestar els dos aspectes que demana la pregunta. Sobre la primera qüestió, cal que indiqui que Mundeta Claret buscarà una sortida en una triple revolta personal i col·lectiva: revolta generacional, antifranquista i feminista, que la duu a la relació amb Jordi Soteres (1 punt); que Mundeta Ventura, la mare, va quedar determinada, com a persona i com a dona, per la victòria franquista de 1939, que l'empeny de la relació amb Ignasi Costa al matrimoni amb Joan Claret (0'5 punts), i que Mundeta Jover, l'àvia, empesa sobretot per un desig de llibertat íntima, havia optat per una resposta essencialment individualista, mitjançant la relació extramatrimonial amb Víctor Amat (0'5 punts)

Es pot valorar també la inclusió d'altres punts, a banda dels esmentats, sempre que n'estigui ben argumentada la incorporació. La puntuació, en tot cas, no excedirà mai els 2 punts que val la pregunta.

4. PAU 2010 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1) Expliqueu com estructura Montserrat Roig les històries que explica a la seva novel·la *Ramona, adéu* i quins mecanismes fa servir per donar unitat i cohesió al relat.
[3 punts].

L'alumne/a ha d'explicar, per separat o conjuntament dos aspectes: 1r. La macroestructura de l'obra, és a dir, el fragment inicial, que focalitza simbòlicament l'acció en la República i la guerra civil; la juxtaposició dels fragments de les històries de cadascuna de les tres protagonistes, i el fragment final, que, enllaçant amb l'inicial, tanca la novel·la; 2n. Tres dels elements que serveixen per donar unitat a aquesta estructura fragmentària, com ara: el nom de les tres protagonistes, la reaparició de personatges en cadascuna de les tres històries, el recurs a la citació de fragments de poemes, la barreja d'estil directe i indirecte, el paral·lelisme de la relació entre les protagonistes i els fets històrics que els toca viure, etc.

Cadascun d'aquests dos aspectes es valorarà amb 1'5 punts.

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb referències a alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

5. PAU 2010 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2) Al principi de la novel·la *Ramona, adéu*, de Montserrat Roig, llegim: «*Estava cansada, les varius em tibaven la pell de les cames, els peus em feien molt de mal per les durícies* [...]». I, al final: «*Les cames ja no em feien mal, com si les varius s'haguessin tornat rajolins de mel*». Aquestes cites formen part del primer i del darrer fragment del llibre, que estan en cursiva: expliqueu-ne la seva funció, així com el punt de vista que hi adopta el narrador
[2 punts].

L'alumne/a ha de centrar la seva resposta en els dos aspectes, tractats junts o separadament, que demana la pregunta. Sobre la funció d'aquests fragments, ha d'argumentar el seu paper proemial i conclusiu, com a símbol de la solitud de les tres dones de la novel·la i la seva recerca desesperada d'una felicitat impossible d'assolir. Quant al punt de vista, hauria de fer esment de, com a mínim, dos dels trets més importants del monòleg interior característics d'aquests fragments. Cadascun d'aquests dos aspectes es valorarà amb 1 punt..

Es pot valorar també la inclusió d'altres qüestions, a banda de les esmentades, sempre que n'estigui ben argumentada la incorporació. La puntuació, en tot cas, no excedirà mai els 2 punts que val la pregunta.

6. PAU 2010 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció A)

2) En relació al tema central de *Ramona, adéu*, de Montserrat Roig, Enric Sullà ha escrit: «L'amor centra les accions, és el focus al voltant del qual aquestes dones ordenen la seva experiència, els seus ideals i la seva quotidianitat.» Expliqueu el sentit d'aquesta frase i relacioneu-lo amb la vivència de l'amor dels tres personatges protagonistes de la novel·la
[2 punts].

L'alumne/a ha de tractar, conjuntament o per separat, el sentit de la cita d'Enric Sullà i relacionar-lo amb el fracàs de les relacions amoroses de les tres protagonistes de la novel·la.

El primer aspecte es valorarà amb 0'5 punts i el segon, amb 1'5 punts –0,5 per a cada protagonista.

Es pot valorar també la inclusió d'altres qüestions, a banda de les esmentades, sempre que n'estigui ben argumentada la seva incorporació. La puntuació, en tot cas, no excedirà mai els 2 punts que val la pregunta.

7. PAU 2010 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

2) Detalla quins són els contextos històrics que emmarquen la vida de les tres protagonistes de *Ramona, adéu*, de Montserrat Roig i posa exemples d'alguns dels fets importants que l'autora hi incorpora de cadascun. Explica la seva funció dins la novel·la.

L'alumne/a ha de centrar la resposta, en conjunt o per separat, en els dos aspectes que demana la pregunta: els tres contextos històrics de les tres protagonistes (de la Mundeta àvia, de la bomba del Liceu a la Primera Guerra Mundial; de la Mundeta mare, la República i la Guerra; i de la Mundeta filla, el moviment contra la dictadura franquista dels anys seixanta) i citar exemples de fets històricament significatius de la vida de les tres dones; el fet que aquests esdeveniments hi són presentats per emmarcar els relats –els grans esdeveniments socials es justifiquen en l'obra per la vivència individual que en tenen els personatges.

Cadascun d'aquests dos aspectes es valoraran amb 1 punt.

Si l'alumne complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 2 punts assignats.

8. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2) Expliqueu el punt de vista i la funció dels fragments en cursiva que obren i tanquen la novel·la *Ramona, adéu* de Montserrat Roig.
[2 punts]

L'alumne/a ha de centrar la seva resposta en els dos aspectes que demana la pregunta. Quant al punt de vista (1 punt), hauria de fer esment de, com a mínim, dues de les característiques més importants del monòleg interior d'aquests fragments, cadascuna de les quals es valorarà fins a 0,5 punts. Quant a la funció d'aquests fragments (1 punt), l'alumne ha d'argumentar la seva funció proemial i conclusiva, com a símbol de la solitud de les tres dones de la novel·la i la seva recerca desesperada d'una felicitat impossible d'assolir.

Es pot valorar també la inclusió d'altres punts, a banda dels esmentats, sempre que estigui ben argumentada la seva incorporació. La puntuació, en tot cas, no excedirà mai els 2 punts que val la pregunta.

9. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció A)

3) Comenteu aquest text, que forma part del primer fragment que explica la història de la Mundeta Claret —la néta— a la novel·la *Ramona, adéu*, de Montserrat Roig, tenint en compte, sobretot, els següents aspectes (no cal tractar-los per separat ni per l'ordre que presenten):

a) la relació del personatge del text amb el fet històric que s'hi esmenta i el que representa, segons la narradora, per a la col·lectivitat;

b) el tema del fragment en relació amb la vivència de l'amor i del sexe que té la Mundeta Claret i la seva contextualització en el marc de la seva història;

c) les principals característiques del punt de vista d'aquest fragment en comparació amb el que fa servir la narradora per explicar la història de la Mundeta Jover —l'àvia.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Havia començat a sentir l´impuls roent i irreconciliable del sexe als Caputxins, tres anys abans, quan imaginà parelles que s'arreplegaven dins l'escenari o que s'arraulien damunt plecs de periòdic, als racons més foscos i freds dels passadissos monacals, i feien l'amor. La febre dels seus disset anys, una febre ignorant i covarda, l'aturava a reflexionar sobre l'autenticitat dels seus pensaments. Qualsevol ombra sospitosa li semblava dos cossos que s'abraçaven, qualsevol soroll era el panteix de la vitalitat afortunada. La nit del nou de març de 1966 representà, per a aquells qui la saberen viure, amb lucidesa, l'instant no recuperable, suprem, en què s'ajunten els anhels més primaris i obscurs amb la voluntat de reafirmar-se col·lectivament.

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun d'ells), és a dir si:

a) explica el que representa el fet històric de la Caputxinada per a la protagonista del text respecte de la seva relació amb l'amor i el que representa per a la col·lectivitat respecte de la voluntat d'autoafirmació;

b) relaciona el tema del sexe amb la vivència de l'amor que té la Mundeta Claret en la novel·la;

c) és capaç d'explicar les diferències entre el punt de vista del narrador omniscient i el del dietari.

Si l'alumne/a desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en els enunciats, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que aquest es comptarà dins els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

10. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció A)

3) Comenteu aquest text, que forma part d'un dels primers fragments que explica la història de la Mundeta Ventura —la mare— a la novel·la *Ramona, adéu*, de Montserrat Roig, tenint en compte, sobretot, els següents aspectes (no cal tractar-los per separat ni per l'ordre que presenten):

a) la relació dels dos personatges del text amb els fets històrics que s'hi narren;

b) la funció del punt de vista de la narradora del text, amb les diferents veus que hi adopta;

c) el comentari de dos dels recursos lingüístics i/o literaris que trobeu rellevants del text. Analitzeu-ne la seva funció.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

La mare arribà excitada, nerviosa, repetia només ai, Senyor, mentre no vessin sang. La Mundeta —la mare sospitava que no es casaria mai— no se l'escoltava. Ara ja havia arribat, no calia anar sola al Núria. Es delia per la xocolata del Núria. Una xocolata de flaire jove, acabada de fer. Aquella tarda no

se la deixaria perdre per res del món. [...] La mare s'esgargamellava i passaven camions plens de treballadors que cridaven no sé què d'en Cambó i no sé què d'en Macià. Què diuen, mamà? Però les veus es perdien entre el brogit. A la Mundeta, la commovien els tangos, sobretot les tendres històries d'amor que tenien un final trist. [...] Com més amargues eren les històries, més li agradaven, a la Mundeta. I, sobretot, que tinguessin un inici i un acabament, com la vida. Els camions passaven ràpids i feien trontollar l'empedrat. Lluny, cantaven l'himne de Riego i «Els Segadors». Mamà, podríem anar al Núria de seguida mentre bevem la xocolata i hi suquem els melindros, amb calma, m'ho expliques. La mare no l'escoltava, caminant cada vegada més de pressa, arborada per la corredissa. Acalorada, repetia, ai, Mundeta, que m'ho veia venir. Tothom ho deia, és un fet consumat, això canvia. No podia acabar d'altra manera. La Mundeta, mamà, estás nerviosa, atura't una mica, digues, de què tens por? Por, dius?, deia la seva mare. El que tinc és pánic! [...] Que no veus el que passa? Mamà, la Mundeta amb prou feines si agafava el pas de la seva mare, m'atabales, explica-m'ho d'una vegada, atura't, no corris tant. Però, nena, la República, han proclamat la República!

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun d'ells), és a dir si:

a) explica les diferents reaccions entre la Mundeta mare i la Mundeta àvia davant la proclamació de la República i les relaciona amb el caràcter de cadascuna d'elles;

b) identifica la narradora omniscient del text i n'esmenta alguna de les característiques (sap el que pensen i el que diuen els personatges i en coneix el passat, el present i el futur), i explicita algunes de les veus del text: la del propi narrador, la de les dues Mundetes, la dels pensaments de la Mundeta filla;

c) enumera i comenta dos recursos lingüístics i/o literaris rellevants del text, com ara: la juxtaposició de frases curtes, que proporciona a l'escena la sensació de ritme ràpid; la inserció de l'estil directe dins de l'indirecte; la simultaneïtat d'accions (la mobilització al carrer i la caminada de les dues protagonistes); etc.

Si l'alumne/a desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en els enunciats, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que aquest es comptarà dins els 3 punts assignats al contingut de la resposta.